

BOHNANZA
Amigo, 1997
ROSENBERG Uwe
3 - 5 spelers vanaf 12 jaar
± 45 minuten

Spelmateriaal

- 104 speelkaarten ;
- 6 kaarten 'derde bonenveld' (waarvan één reservekaart) ;
- 1 handleiding.

Spelidee

Elke speler handelt in bonen. Deze bonen teelt hij op zijn velden en probeert hij met een zo groot mogelijke winst te verkopen. Hoe meer bonen van eenzelfde soort op een veld groeien, hoe groter natuurlijk de opbrengst zal zijn. Helaas wordt een speler in bepaalde gevallen echter verplicht om zijn bonen tegen dumprijzen te verkopen. Soms valt er zelfs helemaal niets te oogsten.

De speler die uiteindelijk met zijn bonenhandel de meeste geldstukken verdient, wint dit spel.

De bonenkaarten

Er zijn acht verschillende bonensoorten. Elke soort komt een verschillend aantal keren voor in het spel. Het getal op de kaart geeft aan hoeveel kaarten er van die welbepaalde bonensoort in het spel aanwezig zijn (het minimum is 6x, het maximum is 20x).

Onderaan elke kaart bevindt zich de zogenaamde 'bonometer'. Via deze bonometer wordt aangeduid hoeveel geldstukken de verkoop van bonen zal opbrengen. De getallen geven aan hoeveel gelijke bonenkaarten op een bonenveld nodig zijn om bij een verkoop één, twee, drie of vier geldstukken te ontvangen (de enige uitzondering zijn de 'Gartenbohne', die brengen maximaal 2 geldstukken op).

Een verkoop kan nooit meer dan vier geldstukken ineens opbrengen.

Voorbeeld

Bij een 'Saubohne' heb je drie of vier gelijke kaarten nodig om één geldstuk te ontvangen, vijf of zes kaarten voor twee geldstukken, zeven kaarten voor drie geldstukken en acht (of meer) kaarten voor de vier geldstukken.

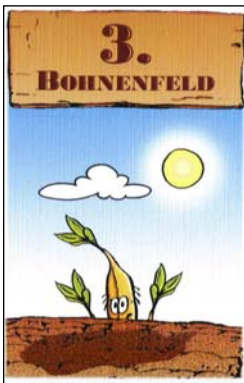
De geldstukken

Bij een verkoop van bonen ontvangt de speler geldstukken. Op elke kaart staat aan de rugzijde één geldstuk afgebeeld.

De bonenvelden

In de beginfase van het spel heeft elke speler de mogelijkheid om twee rijen met dezelfde bonen voor zich af te leggen. Een rij bonen noemen we een bonenveld.

Elke speler kan tijdens het verloop van het spel éénmaal een 'derde bonenveld' aankopen. Hij moet daarvoor niet aan de beurt zijn. Vanaf dan mag hij tot drie rijen kaarten voor zich openleggen. Een derde bonenveld kost drie geldstukken. Deze geldstukken neemt hij van zijn voorraad en legt ze weg op de aflegstapel (met de muntzijde naar boven). Na deze aankoop krijgt de speler een kaart 'derde bonenveld' en legt deze open voor zich neer.

Spelvoorbereiding

De kaarten 'derde bonenveld' worden voorlopig opzij gelegd. De bonenkaarten worden zeer grondig geschud en worden één per één onder de spelers verdeeld totdat iedere speler vijf kaarten in de hand heeft.

Zeer belangrijke grondregel !

De volgorde van de kaarten die een speler in de hand neemt, mag tijdens het spel nooit worden veranderd. Ook de vijf startkaarten blijven in de gekregen volgorde !

Kaarten sorteren per soort zoals in andere kaartspellen is in dit spel op geen enkel moment toegestaan !

De kaarten moeten dus steeds achter elkaar worden gestoken. De bovenste kaart, die volledig zichtbaar is, is steeds de eerste kaart die moet worden uitgespeeld. Nieuwe kaarten worden steeds achteraan het rijtje toegevoegd.

De overige kaarten vormen de verdeckte afneemstapel (met de muntzijde naar boven) in het midden van de tafel.

De speler links van de geveer opent het spel.

Spelverloop

De speler die aan beurt is, moet na elkaar vier acties uitvoeren.

actie 1: bonenkaarten uitspelen

De speler moet de bovenste kaart (die volledig zichtbaar is) op één van zijn bonenvelden plaatsen (enige uitzondering : als de speler geen handkaarten meer heeft, vervalt deze actie.) De afgelegde bonenkaart moet overeenstemmen met de soort van het bonenveld.

Hierna mag deze speler nog een tweede handkaart uitspelen (de kaart die nu bovenaan zijn handkaarten is). Dit is echter geen verplichting.

De speler begint een nieuw bonenveld of vergroot een bestaand bonenveld of moet eerst een bonenveld verkopen (of indien mogelijk en gewenst een derde bonenveld opstarten).

Tijdens het spel zal het meermaals voorkomen dat een speler een bonenkaart moet afleggen die niet voorkomt in zijn bonenvelden. In dit geval moet hij eerst plaats maken door een bonenveld te verkopen.

Een bonenveld verkopen

De speler mag het veld kiezen dat hij wil verkopen. Hij vergelijkt het aantal aanwezige bonenkaarten op dat veld met de bonometer van die bonensoort en draait nu evenveel bonenkaarten om (met de muntzijde zichtbaar) als het aantal waarop hij recht heeft.

De overblijvende bonenkaarten, die niet in geld zijn omgezet, legt hij vervolgens open op de aflegstapel.

Voorbeeld

Voor drie 'Brechbohlen' ontvang je één geldstuk. De speler draait nu één zo'n bonenkaart om en legt beide andere open op de aflegstapel. Zijn geldstuk legt hij apart voor zich.

Opmerking : Een bonenveld waarop slechts één bonenkaart ligt, mag niet worden verkocht. Eerst moet een ander bonenveld worden verkocht. Dit mag natuurlijk wel indien elk bonenveld slechts één bonenkaart bevat. In dit geval brengt de verkoop van het bonenveld helemaal niets op.

actie 2: handelen of weggeven

De speler neemt de twee bovenste kaarten van de afneemstapel en legt deze zichtbaar voor iedereen op de tafel.

Nu moet deze speler beslissen of hij deze kaarten al dan niet behoudt. Indien hij ze behoudt, moet hij ze in de volgende actie op zijn bonenvelden plaatsen (hij kan ze in geen geval toevoegen aan zijn handkaarten).

Hij mag echter ook proberen om deze kaarten (één of beide) te ruilen met een andere speler.

Voorbeeld

Een 'Sojabohne' en een 'Gartenbohne' worden blootgelegd. De speler behoudt de 'Gartenbohne' en biedt de 'Sojabohne' aan zijn medespelers aan omdat deze soort niet op zijn bonenvelden past. Hij vraagt of iemand deze 'Sojabohne' wil ruilen voor een 'Rote Bohne'.

Principieel zijn alleen onderhandelingen met de speler die aan de beurt is toegelaten.

Onderlinge ruilacties tussen niet betrokken spelers zijn niet toegestaan. Tijdens het onderhandelen mag de speler hierbij eventueel ook één of meerdere van zijn handkaarten betrekken. Dit moet echter wel steeds gepaard gaan met de ruil van één of beide openliggende kaarten.

Voorbeeld

De speler zegt "Wie geeft mij een 'Rote Bohne' voor de 'Sojabohne' en een 'Blaue Bohne' uit mijn hand?".

De spelers kunnen enkel kaarten uit hun handvoorraad betrekken in de ruil. Een ruil moet niet steeds evenwichtig zijn. Iemand mag zonder problemen meerdere van zijn kaarten ruilen tegen slechts één andere kaart (of omgekeerd).

Kaarten mogen pas uit de handvoorraad worden weggenomen indien het effectief tot een ruil komt. De volgorde van de kaarten mag ook bij het handelen niet worden gewijzigd.

De kaarten die een speler verkrijgt tijdens het handelen, worden apart naast de bonenvelden voor elke speler zichtbaar neergelegd. Dit om te vermijden dat ze nogmaals bij een ruil zouden worden betrokken. Ze mogen ook niet meer in de hand worden genomen.

Gedurende de actie handelen of weggeven mag elke speler ook zomaar kaarten schenken aan andere spelers. De speler die aan de beurt is, mag kaarten uit de hand of één of beide van de kaarten die hij heeft blootgelegd aan iemand schenken. Zijn medespelers mogen hem alleen kaarten uit de hand aanbieden.

Geschenken moeten nooit worden aangenomen !

Zelfs wanneer de beide blootgelegde kaarten een eigenaar hebben gevonden, mag er nog worden geruild. Van zodra niemand noch wil handelen of kaarten wegschenken, wordt deze actie beëindigd.

actie 3: verhandelde of gekregen bonenkaarten aanleggen

Alle spelers moeten nu de bonenkaarten, die zij tijdens de vorige fase hebben verkregen, op hun bonenvelden leggen. De speler die aan de beurt is, moet de behouden of de bekomen bonenkaarten nu op de passende bonenvelden leggen. Indien de speler dit niet kan, is hij verplicht om plaats te maken door één of meer bonenvelden te verkopen.

De volgorde waarin de spelers hun kaarten op hun bonenvelden afleggen is van geen enkel belang.

Voorbeeld

Een speler heeft op zijn velden een 'Gartenbohne' en drie 'Augenbohne'. Tijdens de onderhandelingen heeft hij één 'Augenbohne', één 'Brechbohne' en één 'Feuerbohne' verkregen. Eerst legt de speler de 'Augenbohne' aan en verkoopt dan dit bonenveld. Hij krijgt hiervoor 2 munten. Daarna legt hij de 'Brechbohne' af. Daarna beslist hij om het bonenveld met de 'Gartenbohne' te verkopen. Hiervoor ontvangt hij geen munten. Tot slot legt hij de 'Feuerbohne' af omdat hij hoopt, als hij opnieuw aan de beurt komt, de beide 'Feuerbohne' uit de hand eveneens te kunnen afleggen.

actie 4: nieuwe bonenkaarten nemen

De speler die aan de beurt is, neemt één voor één 3 nieuwe bonenkaarten van de voorraadstapel en voegt deze aan zijn handvoorraad toe.

Opgelet : Deze kaarten worden achteraan toegevoegd en wel zodanig dat de laatst genomen kaart ook achteraan zit.

Hierna is de volgende speler aan beurt. Er wordt steeds gespeeld met de klok mee.

Andere acties per speler

Elke speler mag op gelijk welk moment, ook al is iemand anders aan beurt, volgende acties uitvoeren :

- bonenkaarten op een bonenveld verkopen ;
- een kaart 'derde bonenveld' kopen.

Indien gewenst mogen de spelers ook allerlei beloftes maken en ze moeten de beloftes niet houden.

Einde van het spel

Van zodra de verdekte afneemstapel is opgebruikt, wordt de aflegstapel goed geschud en als nieuwe afneemstapel klaargelegd. Dit wordt slechts tweemaal gedaan. Nadat de afneemstapel voor de derde keer is opgebruikt, eindigt het spel.

Indien de afneemstapel voor de derde maal wordt leeggemaakt tijdens de tweede actie van een speler, dan mag de onderhandelingsfase nog tot het einde worden gespeeld.

Indien de afneemstapel voor de derde maal wordt leeggemaakt tijdens de vierde actie van een speler, dan wordt het spel onmiddellijk beëindigd. De spelers kunnen nu enkel nog bonenvelden verkopen. De handkaarten tellen niet meer mee.

De speler die uiteindelijk de meeste geldstukken heeft verzameld, wint het spel.

Varianten

Bij beginnende spelers, in een spel met 3 spelers, wordt het aanbevolen om alle spelers 3 bonenvelden te geven in plaats van 2.

Bij beginnende spelers, in een spel met 5 spelers, wordt het aanbevolen om het 'derde bonenveld' slechts twee muntstukken te laten kosten.

In een spel met ervaren bonenhandelaars, mag er ook met de munten worden onderhandeld.

Tip van de spelgroep 'Hof van Watervliet' : Nadat de afneemstapel voor de derde keer is opgebruikt, mag elke speler nog één of twee handkaarten uitspelen en op zijn bonenvelden leggen. Handel drijven is echter niet meer mogelijk. Deze variant zorgt ervoor dat het spel een minder abrupt einde kent. Iedereen heeft hier nog een zogenaamde nabeurt.

Bohnanza uitbreidingsset (3 - 7 spelers)

Spelmateriaal

50 extra speelkaarten :

- 24 koffiebonen ;
- 22 rumbonen ;
- 4 cacaobonen.

Spelvoorbereiding

- Bij 3 spelers worden de cacaobonen niet gebruikt. Elke speler krijgt bij het begin van het spel gratis een derde bonenveld. Het spel eindigt als de voorraadstapel voor de tweede maal is opgebruikt (in plaats van de derde maal).
- Bij 4 of 5 spelers worden de rumbonen uit het spel verwijderd.
- Bij 6 of 7 spelers worden de cacaobonen en de tuinbonen uit het spel genomen. De beginspeler krijgt bij aanvang van het spel 3 kaarten, zijn linkerbuur 4, diens linkerbuur 5 en alle andere spelers krijgen er 6. Bij het terug aanvullen van de handkaarten (actie 4) neemt elke speler 4 kaarten in plaats van 3. Een derde bonenveld kost 2 munten in plaats van 3.